

A FILM MESTEREI

H. AGEL KÖNYVE

A szerző régi elméleti munkása a filmszakmának, több könyve, sok szakcikke jelent meg, Franciaországszerte több filmklubot alapított, de közben nem hagyta abba pedagógiai tevékenységét sem: görögszakos tanár.

Könyve előszavában kifejtett nézete szerint a film, a »hetedik művészet«, hat évtizede során átment azokon a fejlődési fokozatokon, amelyeket az irodalom és a klasszikus művészetek Középkornak, Quattrocentonak, Nagy Száznak neveznek. Ennek megfelelően igyekszik e hatvan év alkotóművészeinek értékelését adni.

A könyv mintegy harmadfélszáz rendező-producer nevét sorolja fel (nem is szólva a számtalan színésznéről), s így úgyszólván teljes filmtörténetet ad.

A filmalkotók névsora természetesen Louis Lumiere-ről kezdődik, aki — bátyjával együtt a filmtörténelem első »rendezőjének« is tekinthető. Az új technikában (ekkor még nem nevezhető művészetnek) rejlő lehetőségeket először Amerika, majd közvetlenül Anglia fedezi fel. A későbbi évek során Dánia és Olaszország is felzárkózik a filmgyártó nemzetek közé. Ugyanakkor

megjelenik a francia filmgyártásban Max Linder, az amerikaiban D. W. Griffith, »az amerikai film atyja«, Mack Sennet, a burleszkek mestere, majd rövidesen (1924-ben) Chaplin.

Agel a ma élő irányzatok első megjelenését is kutatja a filmművészetben, így jut el ahhoz a megállapításához, hogy a legelső olasz rendezők egyikének, a már elfeledett nevű Marigliónak, egy 1914-ben készült filmje az olasz neorealizmus őse. Chaplinnal a film »összművészetté« lesz. Chaplin maga: író, rendező, díszlettervező, zeneszerző, színész — az utóbbi művészetén belül: clown, komikus, drámai hős, pantomim-művész, színész szóval a film mindentudója — a legmagasabb fokon. Mint író pedig filozófus, költő, az elnyomott ember feledhetetlen művészetű ábrázolója, diktátornak és tőkésnek gyilkos persziflálója.

Másik művész, aki Agel szerint a világ tíz legnagyobb filmművésze közé sorolható: Eric von Stroheim, aki mint filmíró, rendező, színész és szcenikus európai kultúráját egyesítette az amerikai technikával. Stroheimnél is magasabbra értékeli Jean Renoirt. Renoir szerinte a film

történetének négy-öt legnagyobbja között foglal helyet.

A könyv a világhírű nagy filmesek hosszú sorát elemzi és méltatja: érdekes, hogy ezek túlnyomórészt a múlt század utolsó évtizedének szülöttei. (Többek között pl. F. Murnau, F. Lang, R. Clair, J. Ford, K. Vidor, G. W. Pabst, A. Hitchcock.)

Külön csoportot képeznek a nagy oroszok: Pudovkin — akinek méltatásául a könyv Balázs Bélát idézi — Eizenstein, Dovzszenko, Donszkoj.

Természetesen Walt Disney-nek is külön fejezetet szentel Agel. Hangsúlyozza Disney-nek azt a művészi sajátosságát, hogy filmjei szoros kapcsolatot tartanak a zenével — mégpedig igen jó nívójú zenével; szerzői között megtalálni Rossini-t, Wagnert, Beethoven-t, Stravinszkijt, stb.

Agel igen óvatos a megfogalmazásban; módszerei közé tartozik a kritikák bő idézése is. Így például, amikor Jean Vigót is a filmtörténet legizgalmasabb jelenségei közé sorolja, szakkönyvek, bírálók egész sorának véleményével támasztja alá a magáét, megállapítva, hogy húsz év kellett

A MOKÉP jelenti

ÁPRILISI
FILMÚJDONSÁGOK

MEZTELEN DIPLOMATA

Magyar filmvígjáték
Széles változatban is.

Főszereplők:

Márkus László, Krencsey
Mariann, Szendrő József,
Garas Dezső, Rajz János,
Ascher Oszkár
14 éven alul nem aján-
lott

AMIKOR EGY LEÁNY 15 EVES

Első szerelem...

Díjnyertes magyarul be-
szélő lírai szovjet film.
10 éven alul nem aján-
lott.

KITÜNTETÉS

Három történet magya-
rul beszélő lengyel fil-
men.

Széles változatban is.
10 éven alul nem aján-
lott.

hozzá, amíg Vigo jelen-
tőségét elismerték. Ha-
sonló a helyzet Marcel
Carnéval. Ő az első
olyan név Agel könyvé-
ben, aki már nemcsak a
filmművészet klassziku-
sainak egyike, hanem
egyben modern is, hi-
szén működése belenyú-
lik a mába. Itt már so-
rozatosan találkozunk
olyan nevekkal Agel fel-
sorolásában, akiket min-
den mai mozilátogató is-
mer, becsül, többek kö-
zött pl. Jean Cocteau,
Georges Zúkor, Julien
Duvivier, Sacha Guitry,
Marcel Pagnol, Cécil B.
de Mille stb., stb. nevei-
vel. Anglia legjelentéke-
nyebb rendezőjét Agel
Norman Mac-Larenben
látja. Érdekes, hogy
Korda Sándor neve nem
szerepel Agel könyvé-
ben.

Megemlíti az »új hul-
lám« képviselőit is:
Marcel Camus, Robert
Hossein, Chabrol, Vadim

stb. Orson Welleszt tartja
az amerikai expresszió-
nizmus úttörőjének, és
természetesen méltatja
az olasz neorealistákat:
de Sica, Visconti, Ros-
sellini, Fellini művésze-
tét.

Körülbelül húsz ország
filmművészetére terjed
ki Agel figyelme. Ma-
gyarországot is érinti:
megemlíti Radványi Gé-
zát (Valahol Európá-
ban), Fábri Zoltánt (Kör-
hinta, Hannibál tanár
úr), Fehér Imrét (Baka-
ruhában), Máriaágy Fé-
lixet (Egy pikolló vilá-
gos).

A könyv »A ma film-
jének küszöbén« című
fejezettel zárul, amely-
ben Alain Resnais mű-
vészetét ismerteti és en-
nek során különösen
nagy teret szentel a »Hi-
roshima, szerelmem«
méltatásának.

SZANTÓ DÉNES

A nagy sikerre való tekintettel a Film-
tudományi Intézet és a Filmvilág április
21-i kezdettel megemlélti Filmakadémiájá-
nak első sorozatát. A brüsszeli világiállí-
tás alkalmával rendezett versenyen a »Min-
den idők legnagyobb filmjei/kitüntetési cí-
mét elnyert 12 alkotást.

Az előadások ápr. 21-től vasárnap dél-
előttönként 12 órai kezdettel kerülnek meg-
rendezésre a Filmmúzeumban.

filmvilág VI. évf., 8. sz. — Filmművészeti folyó-
irat. — Megjelenik minden hónap 1-én
és 15-én. — Főszerkesztő: Hámos György. — Kiadja a
Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Sala Sándor. — Szer-
kesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VII., Lenin körút
9–11, Telefon: 221–285.

63 1456

Az Athenaeum Nyomda íves és rotációs mélynyomása
Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Terjeszti a Magyar Posta; külföldön a »Kultúra« külke-
reskedelmi vállalat

»INDEX« 25.286